

УДК 616.36-002.16/17-097

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ЧАСТОТИ ВИЯВЛЕННЯ АНТИГЕНУ ГЕПАТИТУ В (HBsAg) ТА АНТИТІЛ ДО АНТИГЕНІВ ГЕПАТИТУ С (НСУ) У ДОНОРІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ЗАЛІЗНИЦІ

Шимборська В.П., Кудрявцева Т.В., Березяк Л.В., Хороз В.І.

Станція переливання крові Львівської залізниці,

Медична служба Управління Львівської залізниці, Львів

Ключові слова: вірусний гепатит, антиген гепатиту В (HBsAg), антитіла до антигенів гепатиту С (НСУ).

Одним з ефективних лікувальних заходів, спрямованих на корекцію тих чи інших порушень в організмі людини, є метод переливання компонентів та препаратів крові.

Необхідною умовою при переливанні є запобігання посттрансфузійним ускладненням, для чого потрібне досконале клінічне та лабораторне обстеження донорів, виявлення вірусоносіїв — потенційних джерел інфекцій.

У зв'язку з тим, що в останні роки збільшилась частота виявлення вірусних, алкогольних і медикаментозних захворювань печінки, важливе значення має своєчасна і повноцінна діагностика ураження цього органа у донорів.

Важливим етапом контролю є виявлення донорів — носіїв вірусного гепатиту. Вірусний гепатит — група антропонозних вірусних захворювань з різним механізмом передачі і особливостями патогенезу, об'єднаних гепатотропністю збудника і подібністю клінічних проявів (жовтяниця, інтоксикація, гепатоспленомегалія).

Завдяки досягненням у галузі вірусології, імунології в останнє десятиріччя відкрито дев'ять видів вірусного гепатиту: А, В, С, D, E, H, тощо [3]. Проте вчені вважають, що цей перелік не вичерпано.

Вірусний гепатит поширений на всіх континентах, посідаючи за кількістю уражень друге місце після грипу. За статистичними даними МОЗ України, у 2000 р. інтенсивний показник вірусного гепатиту (кількість захворювань на 100000 населення) складав у цілому по Україні 309,71. Найбільш високим він був в Автономній Республіці Крим — 548,7. На жаль, відсутні дані про чисельність носіїв та хворих на хронічний вірусний гепатит по Україні.

Хронічний вірусний гепатит В і С має важливе соціальне значення [1]. У світі виявлено понад 300 млн. носіїв НВУ і понад 500 млн. — носіїв НСУ, з них 80% інфікованих в основних групах ризику. Більше 40% носіїв НВУ вмирають від ускладнень хронічного гепатиту.

Порівняно з НВА при НСУ значно частіше виникає цироз печінки, який є основою утворення

гепатоцелюлярної карциноми.

Частота виявлення маркерів вірусних гепатитів, особливо НСУ, у людей з хронічною патологією печінки настільки велика (до 80%), що хронічними гепатитами запропоновано займатися не гастроентерологам, а інфекціоністам.

Надзвичайно велика (до 90%) інфікованість хворих відділів гемодіалізу, трансплантації органів, гематологічних стаціонарів.

При гепатиті-міксті клінічні прояви не завжди складаються з суми симптомів, характерних для кожного з цих захворювань [4]. У зв'язку з цим для виявлення, діагностики та прогнозу вірусного гепатиту важливе значення має сучасна лабораторна діагностика.

В останні 10 років досягнуто значного прогресу у виявленні гострого і хронічного гепатиту, вивченні його етіології та патогенезу, завдяки використанню нових імунологічних методів дослідження, а саме: імуноферментного методу та методу ланцюгової реакції з полімеразою (генетичний напрямок досліджень) [2].

На станції переливання крові Львівської залізниці імуноферментний метод дослідження використовують для діагностики вірусного гепатиту В і С з 1995 р.

Позаяк трансфузія компонентів і препаратів крові є одним з факторів, які відіграють істотну роль у передачі сироваткового гепатиту, то визначення антигену гепатиту В (HBsAg) — маркера вірусного гепатиту В та антитіл до антигенів гепатиту С (НСУ) — мають велике значення.

У 1998 р. в Дорожній станції переливання крові Львівської залізниці на наявність антигену гепатиту В та антитіл до антигенів вірусу гепатиту С обстежено 3396 донорів. У 27 (0,77%) з них було виявлено антиген гепатиту В, у 75 (2,21%) — антитіла до вірусу гепатиту С.

У 1999 р. на НВА та анти-НСУ обстежено 2288 донорів. НВ А виявлено у 31 (1,35%) донора, антитіла до НСУ — у 60 (2,62%).

У 2000 р. обстежено 2693 донори, з яких 28 (1,02%) — носії антигену гепатиту В, 44 (1,67%) — з

Таблиця 1. Частота виявлення антитіл до НСУ та носійства НВА

Область	Кількість обстежених донорів	Кількість носіїв НВsAg		Кількість донорів з анти-НСУ	
		Абс.	%	Абс.	%
Тернопільська	238	2	0,84	9	3,78
Волинська	494	4	0,81	9	1,82
Рівненська	928	9	0,97	19	2,04
Львівська	5205	51	0,98	104	2
Івано-Франківська	521	5	0,96	17	3,26
Закарпатська	662	10	1,51	13	1,96
Чернівецька	275	5	1,82	8	2,9
Разом	8323	86	1,03	179	2,15

антитілами до антигену гепатиту С.

Результати обстеження проаналізовано з огляду на частоту виявлення вірусоносіїв у кожній з семи областей Західної України.

Частоту виявлення антитіл до НСУ та носійства НВА наведено у таблиці 1 (дані за період з 1998 по 2001 р.р. включно).

Одержані дані свідчать про відмінності у частоті носійства НВsAg та частоті виявлення антитіл до антигенів гепатиту С серед працівників Львівської залізниці західних областей України. Найбільша кількість носіїв НВsAg виявлена у Чернівецькій та

Закарпатській областях, найменша — у Волинській. Найбільша частина виявлення антитіл до антигенів гепатиту С спостерігається у донорів Тернопільської та Івано-Франківської областей, найменша — Волинської та Закарпатської областей.

Виявлення донорів-вірусоносіїв та вилучення їх крові є основною ланкою в системі заходів запобігання вірусному гепатиту В і С.

У майбутньому, коли будуть розроблені тест-системи для визначення інших видів вірусного гепатиту, обстеження крові донорів буде досконалішим, а виробництво препаратів та компонентів крові — безпечним.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Игнатова Т.И.* Хронические вирусные гепатиты В и С. — М.: 1998.

2. *Сильбер В.* О современной классификации хронического гепатита. — Москва, 1998.

3. *Петров Р.П.* Иммунология. — М.: Медицина, 1992.

4. *Шабалин В.Н.* Аутоиммунные гепатиты. — Москва, 1998.

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ЧАСТОТИ ВІЯВЛЕННЯ ГЕПАТИТА В (НВsAG) І АНТИТЕЛ К АНТИГЕНАМ ГЕПАТИТА С (НСУ) У ДОНОРІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ЖЕЛЕЗНОЇ ДОРОГИ

Шимборская В.П., Кудрявцева Т.В., Березяк Л.Е., Хороз В.И.

Рассмотрена проблема вирусного гепатита В и С, для которых характерны парентеральный механизм передачи, и система мероприятий по предупреждению их осложнений.

Представлены данные о частоте выявления вирусоносителей среди доноров-железнодорожников в семи областях Западной Украины.

RETROSPECTIVE ANALYSIS OF THE IDENTIFICATION FREQUENCY FOR HEPATITIS B (HBSAG) ANTIGEN AND ANTIBODIES TO HEPATITIS C (HCV) ANTIGENS AMONG THE DONORS OF WESTERN REGIONS OF UKRAINE LVIV RAILWAY

Shymborska V.P., Kudryavtseva T.V., Berezyak L.E., Choroz V.I.

The problems of viral hepatitis B and C, characterised by parenteral mechanism of transmission and system of measures for prevention of its complications are concerning.

The information concerning the frequency of identification virus carrier among the donors-railway workers in the seven regions of Western Ukraine were presented.